

Handleplan **i forbindelse med skilsmisse.**

Udarbejdet i Rosenkilde Vuggestue og Børnehave 2016

1. Primærpersonen tager kontakt til forældrene i institutionen og stiller afklarende spørgsmål (se bilag 1)
2. Hvis/når skilsmissen er en realitet udleveres "gode råd til skilsmisseforældre" (se bilag 2)
3. Primærpersonen har ansvaret for at få talt med barnet (se bilag 3)
4. Der afholdes afklaringssamtale i forhold til barnets trivsel på foranledning af primærpersonen.
5. Artikel: En skilsmisse er aldrig sjov, men hvis den er en realitet, er der rigtig meget du kan gøre for at hjælpe dit barn bedst muligt igennem den. (se bilag 4)

Bilag 1

Handleplan for personalet når forældre orienterer om, at de skal skilles:

Primærpersonen tager kontakt til begge forældre, når de indfinder sig i institutionen. Formålet er at fastholde den gode forældrekontakt. Der er nogle spørgsmål, der er vigtigt at få afklaret:

- **Hvad har I fortalt barnet?**
- **Hvordan har barnet reageret?**
- **Hvor bor barnet lige nu?**
- **Har barnet fået at vide, hvor det skal bo fremover?**
- **Véd barnet, hvordan samværet med den anden forælder vil være?**
- **Véd barnet at vuggestuen/børnehaven får besked?**
- **Få klarhed over barnets trivsel i forbindelse med skilsmissen**
- **Få klarhed over barnets bopæl, forældremyndighed og over hvordan samværet med den anden forælder er aftalt**
- **Få aftalt hvordan begge forældre sikres informationer fra institutionen. Er I begge på Tabulex? Skal I have en eller to sedler? Hvordan med info fra talepædagog, motorikkonsulent osv.?**

Fortæl forældrene, at du orienterer personalet i huset, og at vi alle har **tavshedspligt**.

Giv forældrene vished om, at du og stuens personale vil være særlig opmærksom på barnet i den næste tid, og at vi vil snakke med barnet om dets følelser i forbindelse med skilsmissen. Ligesom vi hjælper og støtter barnet i at fortælle det til /snakke om det med stuens børn.

Fortæl forældrene om muligheden for en samtale omkring barnets trivsel og afklaring af forskellige spørgsmål.

Det er vigtigt at lytte til forældrene, men samtidig være meget opmærksom på, at vi jo er **barnets advokat**. Vi tager ikke parti for nogle af forældrene, og hvis de har problemer, kan vi være lyttende i et vist omfang. Ellers må vi henvise dem til Socialforvaltningen eller til evt. rådgivning via Slagelse Kommunes Åben Anonym Rådgivning i Slagelse Familie Center.

Vi skal have en respektfuld tilgang/forståelse for den svære og smertefulde situation forælderen/forældrene kan stå i.

• **Vi accepterer ikke, at den ene forælder taler nedsættende om den anden i barnets påhør.**

• Undgå snak om følsomme ting i barnets påhør. Aftal hellere tid til en lille samtale eller gå i mødelokalet, hvis det er muligt.

Bilag 2

Gode råd til skilsmisseforældre:

- Vær enige om, hvad I siger til barnet, når I skal fortælle om skilsmissen og vær begge tilstede
- Du skal kunne rumme, at barnet fortsat elsker den anden forælder.
- Tal ikke grimt om den anden i barnets påhør, det er af meget stor vigtighed.
- Fortæl barnet, at det ikke er barnets skyld, at I er blevet skilt (fortælles mange gange)
- Giv barnet lov til at sørge og rase. Det er naturligt, at barnet ændrer adfærd i den første tid efter skilsmissen.
- Dit barn må godt vide, at du er ked af situationen – men vær opmærksom på, at komme ud med "de store følelser" i en voksens selskab.
- Giv barnet en forklaring, der passer til dets alder. Husk at du måske skal forklare det mange gange
- Husk at give barnet mulighed for at dele de svære følelser med andre - som f.eks. de voksne i vuggestuen/børnehaven. Det kræver, at I fortæller, hvad der foregår derhjemme.
- Prøv at opretholde de regler, vaner og rutiner I havde før.

Et barn vil næsten altid opleve det som en katastrofe, når forældrene går fra hinanden. Det gælder uanset hvilken alder, barnet har, og uanset hvordan jeres samliv har været op til bruddet. Børn er loyale og elsker jer begge. Det vigtigste for barnet er stadig at have lov til at være barn, og at I sørger for at være de voksne.

Det betyder, at I hele forløbet igennem skal gøre det klart for barnet, at det ikke har noget ansvar for det, der er sket, og at I som forældre vil gøre jeres bedste for, at barnet skal have det godt.

Det betyder også, at I skal tage ansvar for jeres egne følelser. Er I vrede, ulykkelige eller afmægtige, må I finde andre voksne at tale med. I må ikke bruge jeres barn som sjælesørger, og I må ikke bruge jeres barn som fortrolig, når I diskuterer den anden forælder.

- Husk der findes ikke lykkelige skilsmisser for børn, og at man som barn har lov at være vred og ked af det, selvom skilsmissen er det rigtige valg for forældrene.

Det er vigtigt for jeres barn, at I har et godt samarbejde med vuggestuen/børnehaven omkring jeres barn.

Alle medarbejdere har tavshedspligt.

Bilag 3

Skilsmissebørn i institutionen:

I Rosenkilde Vuggestue og Børnehave tager vi udgangspunkt i, **hvordan vi hjælper og støtter barnet** – samt hjælper forældrene med at tackle **barnets situation**.

Vores forældresamarbejde i forhold til skilsmisser er, at vi samarbejder om barnet og dets reaktioner på skilsmissen. Vi kan ikke hjælpe forældre med deres voksenproblemer, men kan henvise dem til rådgivning i Slagelse Familie Center

I forbindelse med forældrenes meddelelse om en forestående skilsmisse, er det primærpersonen, der er hovedansvarlig for forældrekontakten.

Vi tager ikke parti for den ene af forældrene, men tager udgangspunkt i at barnet har to forældre og finder det meget vigtigt, at alle parter kan mødes til en samtale, hvis dette vurderes nødvendigt. Vi vil have fokus på samarbejdet omkring barnets trivsel samt dét at finde gode løsninger for alle parter.

Det er vigtigt, at vi giver barnet tryghed, da barnet vil føle utryghed ved, at familien er i opbrud og ikke fungerer, som barnet kender det. Institutionen vil ofte i en sådan situation være det kendte og trygge for barnet. Det er vigtigt, at primærpersonen snakker med barnet om de følelser, som barnet har ved, at mor og far ikke længere er sammen. Barnet skal vide, at det kan betro sig til en voksen.

Den nære omsorg og fortroligheden mellem barnet og den voksne kan hjælpe barnet godt gennem skilsmissen. Det er vigtigt for barnet, at der bliver sat ord på de følelser, som barnet rummer, ligesom barnet skal have hjælp til at fortælle det til de andre børn på stuen.

Det er vigtigt at få fortalt barnet, at det ikke er skyld i det skete.

Det er primærpersonen, i samarbejde med stuens personale, der har hovedansvaret for barnets trivsel i institutionen.

Det at være skilsmissebarn vil fremover være et vilkår i barnets liv og vi skal derfor være opmærksomme på at reaktioner på dette kan vise sig – ikke kun i starten – men også senere i barnets liv.

Dit barn trives bedst, når I kan samarbejde om tingene.
Så overvej om du hader din ex. mere end du elsker dit barn!

Bilag 4

Artikel:

En skilsmisse er aldrig sjov, men hvis den er en realitet, er der rigtig meget du kan gøre for at hjælpe dit barn bedst muligt igennem den.

Læs her, hvordan børn i forskellige aldre typisk reagerer på skilsmisse, og hvilke tegn, I som forældre skal være opmærksomme på.

Tekst: Margrethe Bruun Hansen:

Vuggestuebørn

Børn i halvanden til treårsalderen sørger også, når deres forældre bliver skilt. Børnene skal kunne mærke, at de voksne ved, hvad der sker derhjemme, og at de forstår deres sorg.

Det er vigtigt at få sat ord på den nye situation over for de små børn:

'Nu er far flyttet, du bor hjemme hos mor, og du går her i vores vuggestue', kunne det være.

Vuggestuen er i denne tid børnenes faste borg, og deres rytme skal ikke ændres for meget. Det er godt for dem at holde lidt fri fra hjemmet og opleve, at der stadig er noget, der er, som det plejer at være.

tekst **Anne-Mette Bykær Lunde**

Børnehavebarnet har svært ved at skelne mellem fantasi og virkelighed. Det 4-5-årige barn kan for eksempel tro, at dets vrede kan sætte huse i brand, og det kan meget nemt tage ansvaret for forældrenes skilsmisse – 'det er nok, fordi jeg er besværlig' - samt påtage sig ansvaret for at bringe jer sammen igen. Børnehavebarnet er stærkt påvirket af konflikter mellem sine forældre og bliver hurtigt bange og utrygt, når I skændes.

Børnehavebarnet vil ofte reagere på alvorlige kriser ved at gå tilbage i alder og dermed udviklingstrin. De kan blive mere triste og passive eller mere voldsomme og vrede.

"Man ser ofte børn i den alder lege konflikterne ud. En pige, der leger med dukker, kan vise de dilemmaer, hun selv oplever derhjemme, gennem sin leg. Eller krisen kan ses på drenge, der i deres sværdkamp bliver mere voldsomme, end de plejer, og hvor rollefordelingerne viser tegn på barnets tilstand," forklarer Jannie Kildested.

I disse tilfælde er det vigtigt at holde ekstra øje med, at perioden går over. Børn må gerne reagere på skilsmissen, det gør voksne jo også. Men hvis de stærke reaktioner fortsætter, har barnet måske brug for ekstra støtte.

"Børn har brug for tryghed og faste rammer så hurtigt som muligt efter skilsmissen – og det gælder i særdeleshed de yngre børn. Der bør skabes nye faste rutiner, og der skal styr på boligsituationen hurtigst muligt.

Barnets tryghed er skrøbelig, og dets verden kan falde sammen, hvis en aftale brydes," siger Jannie Kildested.

Derfor er det slet ikke en option at aflyse sine aftaler med sådan et barn.

Børnehavebarnet vil i lang tid efter skilsmissen sørge over savnet til den ene forælder, og har brug for at blive

bekræftet i disse følelser," forklarer Jannie Kildested.

Sådan reagerer din 0-2 årige

- Mere klynkende og pylrede
- Søger ekstra opmærksomhed
- Har det vanskeligt ved adskillelse fra nære personer
- Har svært ved at overvinde frustrationer
- Kortere lunte
- Manglende evne til at falde til ro
- Længsel og savn
- Søvnproblemer

Sådan reagerer din 3-6 årige

- Panikker ved forældrenes skænderier
- Har let til gråd
- Føler vrede og angst
- Har følelse af tab og tomhed
- Kan begynde at tisse i bukserne, bide negle eller stamme

Sådan hjælper du

- Sæt ord på barnets følelser
- Giv barnet nærhed og omsorg
- Forklar præcis, hvad der sker og skal ske nu.
- Fortæl og vis barnet, at skilsmissen ikke er dets skyld – men kun jeres.
- Lad som ingenting, hvis barnet går tilbage i udvikling.
- Hold altid, hvad du lover om tidspunkter, afhentning etc.
- Giv barnet lov til at lege konflikterne ud
- Giv barnet mulighed for at gå til og fra samtaler
- Læs bøger om børn i skilte familier

Huskeseddel til personalet:

- 2 sedler
- Er begge på tabulex? Og er oplysningerne opdateret?
- Forældresamtaler sammen eller hver for sig?
- **Vis forståelse for forældrenes følelser**
- Barnet har brug for at tale om situationen løbende (og ikke kun det første år).
- Løbende opdatere artikler, der kan udleveres til forældrene.
- Det kan være aktuelt kun at afholde samtale med den ene forælder, hvis vi oplever udfordringer i forhold til denne og barnet.
- Husk at få afklaret hvordan forældremyndigheden er.
- I tilfælde af at den der ikke har forældremyndigheden henter barnet, vil vi forsøge at tale vedkommende fra det – hvis vi ikke kan det orienteres forældremyndighedsindehaveren.